

RZECZPOSPOLITA POLSKA
PROKURATOR GENERALNY

Warszawa, dnia 30.04. 2015 r.

PG IV Pc/PG 141/15
dot. BPS/043 - 70 - 2984 - PG/15

SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 5.05.15
nr 2686.....podpis.....

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 4.05.15
nr 1972.....podpis.....

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek

Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Sierżantowy René Hornothler

Odpowiadając na wspólne oświadczenie złożone przez senatorów Stanisława Karczewskiego i Wojciecha Skurkiewicza podczas 72. posiedzenia Senatu RP w dniu 19 marca 2015 r., nr BPS/043 - 70 - 3087 /15, dotyczące odpowiedzi Prokuratora Generalnego na oświadczenie senatorskie z dnia 7 lutego 2015 r. w sprawie zarzutu łamania Konstytucji RP przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie o sygn. I C 159/14 i Sąd Apelacyjny w Warszawie w sprawie o sygn. I ACz 23/15, z powództwa CAM Media Spółki Akcyjnej przeciwko Zbigniewowi Kuźmiukowi o ochronę dóbr osobistych – dodatkowo uprzejmie przedstawiam, co następuje.

W sprawie stanowiącej przedmiot oświadczenia przypomnienia wymaga, że zgodnie z materialnym immunitetem poselskim uregulowanym w art. 105 ust 1 Konstytucji RP, poseł nie może być pociągnięty do odpowiedzialności za swoją działalność wchodzącą w zakres sprawowania mandatu poselskiego ani w czasie jego trwania, ani po jego wygaśnięciu. Za czyn wchodzący w zakres sprawowania mandatu poseł odpowie wyłącznie przed Sejmem, z jednym wyjątkiem. Ten wyjątek został ustanowiony w art. 105 ust. 1 zdanie drugie Konstytucji RP, który stanowi, że za działalność wchodzącą w zakres sprawowania mandatu

poselskiego, w przypadku naruszenia praw osób trzecich, poseł może być pociągnięty do odpowiedzialności sądowej, ale tylko za zgodą Sejmu.

Oznacza to, że poseł nigdy nie będzie ponosił odpowiedzialności za działania wchodzące w zakres sprawowania mandatu. Jednakże, jeżeli tym działaniem naruszył prawa osób trzecich, może ponieść odpowiedzialność sądową, która jest uzależniona od zgody Sejmu.

W świetle obowiązującej regulacji immunitetu parlamentarnego, w tym regulacji konstytucyjnej, niewątpliwie w wypadku naruszenia praw osób trzecich nie wchodzi w rachubę immunitet materialny - przywołany we wspólnym oświadczeniu senatorskim jako punkt odniesienia - a zatem ochrona przed jakąkolwiek odpowiedzialnością sądową na zasadach ogólnych. W razie naruszenia praw osób trzecich nie funkcjonuje odpowiedzialność posła przed Sejmem, lecz dopuszczalna jest ogólna odpowiedzialność sądowa - również cywilnoprawna - z tym że pociągnięcie do tej odpowiedzialności jest możliwe wyłącznie po uzyskaniu zgody Sejmu.

Istota immunitetu materialnego tkwi w tym, iż działania parlamentarzysty wynikające ze sprawowania mandatu są zawsze legalne, bo nie naruszają prawa, a zatem czyny te tracą charakter deliktów.

Przeciwnieństwem immunitetu materialnego jest immunitet formalny, który nie znosi odpowiedzialności sądowej za popełniony czyn, lecz stanowi jedynie przeszkodę procesową uniemożliwiającą pociągnięcie do odpowiedzialności cywilnoprawnej osoby, której ten immunitet przysługuje. Immunitet ten bowiem nie pociąga za sobą niedopuszczalności wszczęcia procesu cywilnego, a jedynie nie pozwala - w razie niewyrażenia przez właściwą izbę parlamentarną zgody na pociągnięcie pozwanego parlamentarzysty - na jego kontynuowanie i wydanie końcowego merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy (*vide*: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 grudnia 2009 r., sygn. akt I CSK 140/09).

Rozpatrując problematykę immunitetu parlamentarnego z punktu widzenia prawa cywilnego, trzeba przede wszystkim odróżnić niedopuszczalność drogi sądowej od samoistnej i odrębnej przeszkody procesowej w postaci immunitetu parlamentarnego formalnego. Obie te kategorie są przesłankami procesowymi, jednak między pojęciem „droga sądowa” a instytucją immunitetu parlamentarnego występuje istotna różnica. Droga sądowa oznacza, że dana sprawa nie może być rozpoznana przez sąd, gdyż ze względu na przedmiot nie podlega orzecznictwu sądów powszechnych, czyli dana sprawa nie jest sprawą o charakterze cywilnym, a jeżeli jest, to z mocy przepisu szczególnego została przekazana do kompetencji innego organu (art. 2 § 3 k.p.c.). W wypadku natomiast przysługiwania pozwanemu immunitetu parlamentarnego mamy do czynienia ze sprawą cywilną przynależną do drogi sądowej i ograniczenie tej drogi przez ten immunitet - na rzecz innego organu - nie ma miejsca. Przeszkoda procesowa nie dotyczy zatem przedmiotu sprawy, lecz ma wyłącznie podmiotowy charakter. Tym samym immunitet parlamentarny w procesie cywilnym stanowi autonomiczną i odrębną ujemną przesłankę procesową, pozostając poza zakresem pojęcia drogi sądowej i jej niedopuszczalności.

Odnośnie następstw immunitetu parlamentarnego formalnego w procesie cywilnym, to ponownie podkreślić należy, że w sprawach których dotyczy ten immunitet, dopuszczalne jest wszczęcie przeciwko posłowi sądowego sporu cywilnoprawnego, jednakże jego kontynuowanie i orzekanie o żądaniu pozwu w istocie jest uzależnione od uzyskania zgody Sejmu. W takich sytuacjach, zgodnie z orzecznictwem sądowym, przyjmuje się warunkową dopuszczalność drogi sądowej - do czasu uzyskania zgody właściwej izby parlamentu (*vide*: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 grudnia 2009 r., sygn. I CSK 140/09, LEX nr 553657). Pozew zatem nie podlega *a limine* odrzuceniu. Mimo, że potencjalna przyczyna odrzucenia pozwu w postaci immunitetu parlamentarnego formalnego istnieje od początku procesu, to postanowienie w tym względzie zawsze jest wydawane dopiero po bezskutecznym wezwaniu powoda

o wyjednanie zgody Sejmu na pociągnięcie pozwanego do odpowiedzialności sądowej albo w razie podjęcia przez Sejm uchwały o niewyrażeniu takiej zgody.

W sprawie stanowiącej przedmiot wskazanych na wstępie oświadczeń Sejm nie rozpatrzył merytorycznie wniosku strony powodowej na pociągnięcie pozwanego do odpowiedzialności sądowej, co uniemożliwia odrzucenie pozwu. Brak stanowiska Sejmu wobec wniosku strony powodowej nie oznacza bowiem podjęcia uchwały o niewyrażeniu owej zgody przez Sejm. Natomiast w wypadku uznania w toku postępowania sądowego, że działania pozwanego posła wchodziły w zakres sprawowanego mandatu, oraz złożenia przez stronę powodową stosownego wniosku - brak stanowiska Sejmu w tej materii skutkować może ewentualnym zawieszeniem postępowania do czasu uzyskania przez powoda zgody wymaganej przez art. 105 ust. 1 zdanie drugie Konstytucji RP.

Należy jednocześnie podkreślić, że konstytucyjna zasada instancyjności postępowania sądowego, przewidziana w art. 176 ust. 1 Konstytucji, stanowi gwarancję prawidłowej wykładni Konstytucji i ustaw oraz ich właściwego stosowania przez Sądy, w tym także i art. 105 ust. 1 ustawy zasadniczej.

Prokurator Generalny - jako organ prokuratury - wykonuje swoje kompetencje na podstawie i w granicach prawa. Określone w przepisach ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599, ze zm.) oraz Kodeksu postępowania cywilnego funkcje i kompetencje prokuratorów oraz Prokuratora Generalnego nie mogą stanowić podstawy do wiążących wystąpień Prokuratora Generalnego wobec niezawisłego sądu.

7
wzrost
A. Seremet

Andrzej Seremet